

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ระบบการขนส่งสาธารณะของจังหวัดเชียงใหม่ เริ่มขึ้นในช่วงที่พระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. 2497 ใช้บังคับอยู่ การขนส่งสาธารณะของจังหวัดเชียงใหม่มีรูปแบบการให้บริการที่สำคัญๆอยู่ 2 ลักษณะ คือ การขนส่งในรูปแบบรถโดยสารประจำทาง และการขนส่งในรูปแบบรถโดยสารสองแถว โดยมีบริการทั้งภายในเขตเทศบาลและนอกเขตตัวเมืองเชียงใหม่ และจากตัวเมืองออกไปอำเภอรอบนอกหรือตามหมู่บ้านต่างๆ โดยเฉพาะในเขตตัวเมืองนั้นมีรูปแบบการให้บริการที่สำคัญ คือ การขนส่งด้วยรถโดยสารสองแถว ซึ่งเป็นการประกอบการขนส่งด้วยรถยนต์ขนาดเล็ก(สองแถว) ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และเขตต่อเนื่อง โดยสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด เป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการขนส่งเส้นทางเดินรถขนาดเล็กทั้งหมด มีจำนวนที่รถจดทะเบียนประมาณ 3,000 กว่าคัน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556) การที่จำนวนรถขนาดเล็กมีมากเนื่องจากก่อนปี พ.ศ. 2522 และพ.ศ.2531 การจดทะเบียนรถบรรทุกทุกคันนั้น ทางกองยานพาหนะ กรมตำรวจ เป็นผู้รับจดทะเบียน ซึ่งมิได้มีการควบคุมและจัดระเบียบเกี่ยวกับรถบรรทุกขนาดเล็กอย่างเข้มงวด จึงมีการตัดแปลงรถบรรทุกขนาดเล็กโดยนำมาใส่หลังคา และมีการรับ-ส่งผู้โดยสารแข่งกับรถประจำทาง เมื่อกรมการขนส่งทางบกปฏิบัติงานจากกรมตำรวจด้านทะเบียนรถมาดำเนินการ จึงมีการควบคุมและการจัดระเบียบ โดยให้มีการประกอบการขนส่งตามเส้นทางที่กำหนดและสนับสนุนการดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2545)

สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด หรือที่อาจจะเรียกกันว่าสหกรณ์ของรถแดง ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่ให้บริการในพื้นที่เขตเมืองเชียงใหม่ ไม่เพียงแต่ให้บริการรถแดง(รถสองแถว)เท่านั้น สหกรณ์ยังมีรถตู้ รถแท็กซี่ ให้บริการอีกด้วย อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการดำเนินธุรกิจในด้านต่างๆ ดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจให้บริการเส้นทางเดินรถ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจรับฝากเงิน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 ส่งผลให้สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 182,036,534.68 บาท สมาชิกมี จำนวน 3,659 คน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์มีมูลค่าธุรกิจ ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้ ธุรกิจ

ดินเชื่อ จำนวน 71,200,696.00 บาท ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 66,369,909.36 บาท ธุรกิจให้บริการเส้นทางเดินรถ จำนวน 2,606,250.00 บาท และธุรกิจเงินรับฝาก จำนวน 111,924,386.72 บาท (รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2556 สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ก,2557) อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการขยายธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ซึ่งได้แก่น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นมาอีก ส่งผลให้สหกรณ์จะมีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจากรายงานการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐได้ให้ข้อสังเกตจากผลการตรวจสอบ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 ไว้ว่า สหกรณ์ควรจัดหาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการขยายปริมาณธุรกิจอย่างรวดเร็วของสหกรณ์ แต่การปฏิบัติงานยังขาดการสอบทานงานระหว่างกัน อีกทั้งข้อมูลทางบัญชีมีจำนวนมากทำให้การจัดทำยังไม่เรียบร้อยดี และในส่วนของผู้ตรวจสอบกิจการยังไม่ได้กำหนดการแบ่งแยกหน้าที่การตรวจสอบให้ชัดเจนและยังไม่ปรากฏผลการตรวจสอบที่เป็นลายลักษณ์อักษร (รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2556 สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ข,2557) จึงควรมีการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ว่ามีการบริหารงานสหกรณ์ที่เหมาะสมครอบคลุมในทุกๆด้านแล้วหรือไม่ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีของสหกรณ์ ซึ่งผลจากรายงานของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าจะส่งผลกระทบต่อการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ได้

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ เป็นการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อแจ้งให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทราบถึงระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน และนำข้อมูลไปปรับปรุงหรือรักษาระดับชั้นคุณภาพที่ดีให้คงอยู่ต่อไป ทั้งนี้การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน ถือเป็นกลไกที่สำคัญในการเสริมสร้างให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีระบบการควบคุมภายในที่ดีขึ้น ซึ่งผลจากการประเมินระบบการควบคุมภายในที่ดีจะช่วยให้คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ มั่นใจได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการการป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาดความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และช่วยให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบตลอดจนช่วยปกป้องคุ้มครองเงินทุนของสมาชิกผู้ถือหุ้นได้ ซึ่งการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ ที่พัฒนาบนพื้นฐานตามแนวคิดของ COSO โดยการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์มีองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม การควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์:2550) โดยการประเมิน

ระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ที่ตรวจสอบสหกรณ์นั้นๆ เป็นผู้ทำการประเมินจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ ซึ่งกระบวนการนี้จะรวม เป็นแนวทางในการกำกับและติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐที่ได้รับ มอบหมายให้เข้ากำกับและติดตาม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สหกรณ์ได้กำหนดไว้ และสามารถพิจารณาข้อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นและปรับปรุงแก้ไขได้ทันเวลา

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า ผลการศึกษา ของอังคณา ทาพรหม (2556) เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของ โคอโซและระบบการควบคุมภายใน ของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ได้เสนอแนะว่า ควร ขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างออกไป ด้วยสหกรณ์มี 7 ประเภท ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ซึ่งมีความสำคัญและเป็นแหล่งเงินทุนใกล้ชิดกับประชาชน ที่จะนำมาศึกษาต่อไป และผล การศึกษาของอัญชลี ตติยนันตกุล (2554) เรื่อง แนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงิน และการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 เป็นการศึกษา เฉพาะสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ได้แนะนำให้ขยาย ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายออกไปให้ครอบคลุมสหกรณ์ทุกประเภท เพื่อเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์ประเภทอื่นต่อไป สำหรับผลการศึกษาของ พิษณุ ทนัฒน ไชย (2556) ซึ่งศึกษาการประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด มีมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องผลของการประเมิน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็น ผู้ทำการประเมิน ซึ่งผลการประเมินพบว่า มีข้อแตกต่างระหว่างผลการศึกษาและผลการประเมินของ ผู้สอบบัญชี อีกทั้งจากผลศึกษามีการเสนอแนะให้ทำการศึกษาระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์ประเภทอื่นๆ เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์ต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาและประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ นครลานนาเดินรด จำกัด เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำไปแนวทางที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไป ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการควบคุมภายในและเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารงานของสหกรณ์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรด จำกัด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบผลการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด
2. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินสหกรณ์อื่นต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

การประเมินระบบการควบคุมภายใน หมายถึง การพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของนโยบายและการควบคุมภายในที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ระบบการควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล คณะกรรมการดำเนินการ ได้ออกแบบไว้และนำไปปฏิบัติและดูแลให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้ได้ความเชื่อถือได้อย่างสมเหตุสมผล และปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดไว้

สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด หมายถึง สหกรณ์ประเภทบริการ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการเฉพาะสมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ และมีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2521 สำนักงานตั้งอยู่ เลขที่ 130 หมู่ 5 ถนนมหิดล ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved